[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7\(13\)-158-167](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7(13)-158-167)

УДК 351

Тарабан Світлана Василівна кандидат наук з державного управління, доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, вул. Маршала Бажанова, 17, м. Харків, 61002, тел.: (050) 677-67-11, e-mail: svetlana_taraban@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-3417-8547>

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Анотація. У статті детально розкрито зміст поняття публічного управління, зокрема публічного управління у сфері освіти. Поява нової форми управління у публічній сфері була спричинена потребою модернізувати організаційні структури і процедури, які вони використовують, для того, щоб усі інституції публічної сфери працювали краще. Розкрито сутність, суб'єкти та об'єкти управління освітою. З'ясовано, що державна політика України, спрямована на розвиток регіональної освіти, на сучасному етапі вимагає адаптації до соціальних реалій та викликів часу і водночас - збереження найкращих досягнень минулого, перегляд стратегічних цілей та програмних дій державної та регіональної влади.

Управління в освіті розглядається як підсистема соціального управління, під яким розуміють вплив на суспільство з метою його впорядкування, збереження якостей, специфіки, удосконаленням і розвитку.

Система освіти покликана сприяти реалізації основних завдань соціально-економічного і культурного розвитку країни. З'ясовано основні стратегічні завдання розвитку процесу управління освітою у ХХІ столітті: перехід від державного до державно-громадського управління, чітке розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління, забезпечення самоврядування навчально-виховних закладів і наукових установ, утвердження у сфері освіти гармонійного поєднання прав особи, суспільства й держави. Визначено структуру регіональної системи освіти. Розглянуто обласну програму розвитку освіти «Новий освітній простір Харківщини» та проаналізовано основні напрями, які мають значний вплив на розвиток системи освіти в Харківському регіоні.

Зазначено, що особлива увага щодо розвитку освіти в області приділяється в Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки. Проаналізовано відповідні стратегічні та оперативні цілі Стратегії.

Ключові слова: публічне управління, управління освітою, система, органи управління, освітня сфера, регіональна система освіти, регіональний рівень.

Taraban Svitlana Vasylivna PhD in Public Administration, Associate Professor of Department of Management and Public Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Marshal Bazhanov St., 17, Kharkiv, 61002, тел.: (050) 677-67-11, e-mail: svetlana_taraban@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-3417-8547>.

FEATURES OF PUBLIC ADMINISTRATION OF THE EDUCATIONAL SPHERE IN UKRAINE AT THE REGIONAL LEVEL

Abstract. The article describes in details the content of the concept of public administration, in particular public administration in the field of education. The emergence of a new form of governance in the public sphere was caused by the need to modernize the organizational structures and procedures that they use in order to make all the institutions of the public sphere work better. The essence, subjects and objects of education management are revealed. It was found that the state policy of Ukraine aimed at the development of regional education at the present stage requires adaptation to social realities and challenges of the time and at the same time - preservation of the best achievements of the past, revision of strategic goals and program actions of state and regional authorities.

Management in education is considered as a subsystem of social management, which means the impact on society in order to organize it, preserve the qualities, specifics, improvement and development.

The education system is designed to contribute to the implementation of the main tasks of the country's socio-economic and cultural development. The main strategic objectives of the development of the educational management process in the XXI century have been clarified: the transition from state to state-public administration, a clear delineation of functions between central, regional and local government bodies, ensuring the self-government of educational institutions and scientific institutions, approving a harmonious combination of rights in the field of education individual, society and state. The structure of the regional education system has been determined. The regional program for the development of education «New educational space of the Kharkiv region» is considered and the main directions that have a significant impact on the development of the education system in the Kharkiv region are analyzed.

It is noted that special attention to the development of education in the region is paid in the Development Strategy of Kharkiv region for 2021-2027. Relevant strategic and operational goals of the Strategy are analyzed.

Keywords: public administration, education management, system, governing bodies, educational sphere, regional education system, regional level.

Постановка проблеми. Проблеми та протиріччя, які існують сьогодні у вітчизняній освітній системі і є результатом її тридцятирічного становлення і розвитку, все більше привертають увагу українських дослідників, які проводять наукові дискусії щодо отриманих і очікуваних результатів та наслідків реалізації обраного Урядом європейського вектора, а також стратегії розвитку освіти.

З часів отримання незалежності модернізації і реформуванню піддавалися всі складові освітніх інституцій України: дошкільна освіта, початкова, середня, вища, позашкільна, професійно-технічна, система післядипломної педагогічної освіти з питань здійснення організаційної, науково-методичної, наукової роботи у відповідності до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову та і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність».

Державна політика України, спрямована на розвиток регіональної освіти, на сучасному етапі вимагає адаптації до соціальних реалій та викликів часу і водночас - збереження найкращих досягнень минулого, перегляд стратегічних цілей та програмних дій державної та регіональної влади. Публічне управління освітньою сферою на регіональному рівні має свої особливості і є важливим питанням для наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, методологічні засади та різноманітні аспекти публічного управління розкрили в своїх працях Г. Атаманчук, І. Бачило, В. Бакуменко, І. Вернудіна, Н. Гавкалова, В. Князев, Б. Курашвілі, О. Луньов, В. Малиновський, А. Мельник, Р. Мельник, Н. Нижник, В. Ребкало, Ю. Тихомиров та багато інших.

Питання публічного управління у сфері освіти України у своїх працях досліджували С. Жарая, С. Калашникова, В. Луговий, В. Майборода, С. Майборода, Д. Карамішев, В. Бульба, О. Поступна, В. Сиченко, В. Ростовська, М. Шевченко та ін.

Незважаючи на широке коло наукових напрацювань з питань публічного управління освітою, існує багато проблем, які вимагають подальшого дослідження розвитку регіональної освіти, а також публічного управління сферою освіти на регіональному рівні.

Метою статті є дослідження особливостей публічного управління освітньою сферою в Україні на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу. Термін «публічне управління» вперше використав у 1972 році англійський державний службовець Десмонд Кілінг, на думку якого «публічне управління – це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики» [1, с. 15]. Поява нової форми управління у публічній сфері була спричинена потребою модернізувати організаційні структури і процедури, які вони використовують, для того, щоб усі інституції публічної сфери працювали краще.

У науковій літературі можна знайти багато різних визначень публічного управління. У виданні «Публічне управління: термінологічний словник», яке містить близько 1000 термінів, визначено, що публічне управління – це діяльність органів державного управління, органів місцевого самоврядування, представників приватного сектору та інститутів громадянського суспільства в межах визначених законом повноважень і функціональних обов'язків (планування, організації, керівництва, координації та контролю) щодо формування та реалізації управлінських рішень суспільного значення, політики розвитку держави та її адміністративно-територіальних одиниць. Публічне управління забезпечує значне підвищення ефективності управлінської діяльності

внаслідок високого рівня громадської підтримки та консолідації суспільства навколо спільних цілей, воно пов'язане з демократичними цінностями, принципами верховенства права, поваги до гідності людини, недискримінації, рівності, справедливості, безпеки, ефективності та ін. [2, с. 144].

Також, вказаним словником зазначено, що публічне управління у сфері освіти – це владно-організуючий та регулюючий вплив органів публічної влади та інших суб'єктів, яким делеговані публічні повноваження, на сферу освіти з метою її впорядкування, функціонування, збереження та розвитку, що обмежений дієвим громадським контролем [2, с. 145].

Як зазначає М. Шевченко, суттю управління освітою є цілеспрямована діяльність держави щодо створення соціально-прогностичних, організаційно-правових, кадрових, психолого-педагогічних, матеріально-фінансових та інших умов, необхідних для оптимального функціонування і розвитку галузі, реалізації її мети, переходу в якісно новий стан та інтеграції до європейського освітнього простору [3].

Управління в освіті розглядається як підсистема соціального управління, під яким розуміють вплив на суспільство з метою його впорядкування, збереження якостей, специфіки, удосконаленням і розвитку.

Система освіти може впорядковуватися через управління (регулювання ззовні) і самоуправління (регулювання зсередини). Система освіти, будучи органічно пов'язаною з управлінням, змінюється зі зміною останнього, вона вдосконалює, реформує, трансформує і в цілому розвиває сама себе лише через управління.

В управлінському процесі беруть участь як суб'єкти (ті, що управляють), так і об'єкти (ті, якими управляють). Суб'єкти управління у найзагальнішому вигляді визначаються як сукупність спеціально створених органів (державних, громадських, самоврядування), їх підрозділів, посадових осіб, які виконують функції управління.

Об'єкти управління освітою - це система освіти, органи управління освітою, їх підрозділи, посадові особи, навчальні заклади, організації, установи, виробничі підприємства та ін., що перебувають під організуючим, регулюючим і координуючим впливом держави.

В систему державного управління освітою входить також державно-управлінська діяльність (процес), певного роду суспільні відносини, через які реалізуються численні прямі і зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами управління [3].

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті визначає основні стратегічні завдання розвитку процесу управління освітою: «перехід від державного до державно-громадського управління, чітке розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління, забезпечення самоврядування навчально-виховних закладів і наукових установ, утвердження у сфері освіти гармонійного поєднання прав особи, суспільства й держави» [4, с. 12].

Одним із шляхів реалізації цих завдань є розробка інноваційних моделей, механізмів управління освітою на всіх рівнях: державному, регіональному,

муніципальному.

Реформування національної системи освіти неможливе без її входження в міжнародний освітній простір. Тому сьогодні особлива увага приділяється розвитку міжнародного співробітництва, базою здійснення якого є міждержавні, міжурядові та міжнародні угоди. Постійно підтримуються і розширюються плідні контакти з міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, програмами, фондами.

Діяльність державних установ (Міністерства освіти і науки України, управлінь освіти облдержадміністрацій і т. п.) й організацій відкритих соціально-економічних систем, у зв'язку із входженням України у світове економічне співтовариство, може бути успішною за умови налагодження безперервної взаємодії та зворотного зв'язку із зовнішнім середовищем.

Якщо раніше функціонування державних установ та організацій в основному базувалось на використанні правових актів, нормативних положень, процедур, стандартних підходів, що розроблялись і пропонувались організаціями вищого організаційно-правового рівня, то сьогодні вони змушені розробляти власні підходи до управління, які б дозволили сформувати відмінні від конкурентів характеристики та позитивний імідж організації [5, с. 23].

У сьогоднішніх умовах органам управління освітою, наприклад, необхідно виконувати роботу, що забезпечує дослідження ринку на предмет оцінки можливостей збуту освітніх послуг, наданих навчальними закладами, прогнозування динаміки їх споживання, виявлення й оцінки конкурентів з даної освітньої послуги й на цій основі ухвалення рішення про доцільність її надання.

Як показує аналіз розвитку регіональної освіти, її якісні параметри, можливості нарощування необхідного людського потенціалу переважно залежать від держави як інституту, що володіє реальними економічними, фінансовими, організаційними й інформаційними можливостями управління знаннями на всіх територіях країни. У цьому сенсі державна регіональна освітня політика України виступає основним двигуном і ресурсом формування людського потенціалу через створення соціально-економічних і технологічних умов якісного навчання, відтворення й реалізацію предметних знань, що включають у себе їхнє збереження та збільшення в регіоні та у масштабах країни в цілому.

Однак у кожному регіоні освітні процеси не можуть здійснюватися рівнозначно. Це пов'язано насамперед із відмінністю за кількісним і якісним станом географічних, історичних, соціокультурних, демографічних, етнічних, економічних та інших елементів, умов і факторів розвитку кожного регіону, що, власне, і породжує регіональні особливості у всіх сферах суспільного життя, зокрема й освіти.

На рівні регіону публічне управління в сфері освіти забезпечують місцеві державні адміністрації та підпорядковані їм органи управління, у сфері управління яких перебувають навчальні заклади, а також органи місцевого самоврядування. Діяльність їх повинна бути спрямована на забезпечення фінансової, матеріально-технічної, кадрової, соціально-захисної, юридичної підтримки системи освіти на місцевому рівні. Департамент науки і освіти

Харківської обласної державної адміністрації - структурний підрозділ обласної державної адміністрації, основним завданням якого визначено забезпечення реалізації державної політики у сфері науки і освіти на рівні області.

У зв'язку з необхідністю кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, виникла необхідність у прийнятті обласної програми розвитку освіти. Тому, в Харківській області розроблена та затверджена Обласна програма розвитку освіти «Новий освітній простір Харківщини» на 2019 – 2023 роки (далі – Програма) [6].

Ініціатором розроблення Програми виступила Харківська обласна державна адміністрація.

Програму розроблено Департаментом науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації спільно з іншими структурними підрозділами облдержадміністрації, а також представниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів вищої освіти, закладів освіти інтернатного типу обласного підпорядкування, районними державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, громадськими, профспілковими та благодійними організаціями.

Програма розроблена відповідно до чинного законодавства, затверджена на сесії Харківської обласної ради і знаходиться під її контролем. Харківська обласна державна адміністрація інформує щоквартально обласну раду про хід виконання Програми.

Метою Програми є забезпечення стабільного розвитку системи освіти регіону відповідно до потреб суспільства, економіки, забезпечення особистісного розвитку дітей та молоді згідно з їх індивідуальними здібностями і потребами.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного, обласного та місцевих бюджетів, а також інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України.

Програма реалізується за 9 напрямками, які мають значний вплив на розвиток системи освіти в регіоні, а саме: дошкільна освіта; загальна середня освіта; створення умов для якісного навчання української мови в закладах загальної середньої освіти; позашкільна освіта; корекційна та інклюзивна освіта; професійна (професійно-технічна) освіта; вища освіта і наука – регіональний розвиток; кадрове забезпечення; соціальний захист.

Мета та завдання Програми досягаються шляхом реалізації заходів, якими, зокрема, передбачено:

- підвищення рівня професійної компетентності педагогів шляхом проведення конференцій, семінарів-практикумів, «круглих столів», тренінгів тощо для педагогічних працівників з пріоритетних напрямів розвитку освіти;
- підвищення престижності професії вихователя та вчителя у суспільстві, удосконалення його фахової майстерності (проведення обласних конкурсів «Кращий виховатець Харківщини», «Учитель року» тощо);
- зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти області та забезпечення їх сучасним обладнанням;
- проведення професійних конкурсів, фестивалів, регіональних відкритих виставок «кращих практик» із метою висвітлення передового педагогічного

досвіду педагогічних працівників закладів освіти;

- підтримка та створення умов для всебічного розвитку обдарованої учнівської молоді (відзначення переможців Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів, Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України);

- підвищення якості підготовки випускників закладів загальної середньої освіти до зовнішнього незалежного оцінювання;

- виховання в учнів екологічної та естетичної культури, залучення їх до активної діяльності з вивчення історичної і культурної спадщини рідного краю, що стимулює зростання патріотизму, підготовка до професійного самовизначення;

- забезпечення реалізації права дітей з особливими потребами на навчання в інклюзивних та спеціальних класах;

- осучаснення та модернізація навчально-практичної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

- матеріальна та моральна підтримка обдарованої студентської молоді з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб із їх числа, а також студентів віком від 18 до 23 років, які в період навчання залишилися без батьків та найбільш відзначилися у навчанні;

- стимулювання творчої діяльності науково-педагогічних та педагогічних працівників вищих навчальних закладів; поширення позитивного досвіду їх роботи;

- стимулювання творчої праці видатних та обдарованих молодих науковців, засвідчення видатних особистих досягнень, збереження та підвищення ефективності наукових шкіл тощо.

Очікується, що реалізація заходів Програми дозволить:

- збільшити на 2000 кількість місць у закладах дошкільної освіти;

- створити 10 опорних закладів загальної середньої освіти;

- здійснити капітальний ремонт приміщень, будівель та систем життєзабезпечення у 30 закладах освіти області;

- оновити та поповнити існуючий парк шкільних автобусів на 30 одиниць;

- забезпечити 80 закладів загальної середньої освіти області комп'ютерною технікою, мультимедійним та інтерактивним обладнанням;

- оснастити обладнанням в закладах загальної середньої освіти області 50 навчальних кабінетів хімії, біології, фізики, географії та математики;

- побудувати 15 спортивних майданчиків для проведення занять та спортивних заходів для учнів закладів загальної середньої освіти;

- побудувати 25 пандусів відповідно до державних будівельних норм у закладах освіти області;

- підвищити частку охоплення дітей позашкільною освітою до 90,0 %;

- створити 5 регіональних багатопрофільних центрів професійної освіти та 5 навчально-практичних центрів із впровадження інноваційних технологій та оснащення їх сучасним обладнанням і технікою за галузевим спрямуванням;

- створити 12 інклюзивно-ресурсних центрів;

- розширити мережу закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням; забезпечити 100% загальноосвітніх навчальних закладів засобами для безперешкодного доступу.

Також, особлива увага щодо розвитку освіти в області приділяється в Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки (далі – Стратегія) [7]. Перша стратегічна ціль Стратегії – «Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону» – містить оперативну ціль 1.3. «Забезпечення доступної і якісної освіти на всіх рівнях», якою передбачається: задоволення потреби у здобутті дошкільної та позашкільної освіти; оптимізація ефективної мережі закладів повної загальної освіти навчальних закладів з урахуванням результатів демографічного прогнозу та специфіки розташування населених пунктів; створення умов рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами; реорганізація малокомплектних сільських шкіл у навчально-виховні об'єднання «школа-дитячий садок»; забезпечення навчальних закладів сучасною комп'ютерною технікою і використання комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі; забезпечення якісного надання послуг із перевезення дітей у сільській місцевості до місця навчання і додому; модернізація професійних і професійно-технічних закладів освіти відповідно до потреб регіонального ринку праці; розвиток дуальної та інклюзивної освіти у закладах вищої освіти; розбудова системи «Освіта впродовж життя»; створення технологічних платформ на базі наукових установ і закладів вищої освіти у смарт-спеціалізованих напрямках розвитку економіки; інтеграція вищої освіти в європейський простір.

Слід зазначити, що вища школа Харківщини зберігає провідні позиції в Україні. У 80 закладах вищої та фахової передвищої освіти, що стабільно функціонують на території Харківської області, здобувають вищу освіту майже 170 тис. студентів. 19 вишів мають статус національного закладу, навчально-науково-методичний процес забезпечують 18,8 тис. науково-педагогічних та педагогічних працівників.

У 2020 році випущено 32,4 тис. фахівців із вищою освітою, понад 5 тис. випускників отримали дипломи з відзнакою. До закладів вищої та фахової передвищої освіти зараховано на навчання за освітніми ступенями бакалавр, магістр, освітньо-професійним ступенем – фаховий молодший бакалавр 47,5 тис. студентів, з них на місця державного (регіонального) замовлення – 21,6 тис. осіб. 39 кращих студентів та 40 науковців отримують обласні стипендії, 6 молодих науковців стали переможцями III обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини».

У закладах вищої освіти та наукових установах діють понад 1000 угод щодо міжнародної співпраці, у т.ч. 15 закладів вищої освіти брали участь у реалізації міжнародних програм Erasmus+, Horizon 2020, Jean Monnet. У 35 закладах вищої освіти навчається майже 19 тис. іноземних громадян зі 110 країн світу.

Провідні заклади вищої освіти Харківського регіону демонструють високі показники за результатами участі у національних та світових рейтингах. У 2020 році 13 харківських вишів увійшли до ста закладів вищої освіти України щорічного університетського рейтингу «Топ 200 - Україна».

У 2020 році науковий потенціал Харківщини був представлений 141 науковою установою, серед них: 21 установа Національної академії наук України, 29 закладів вищої освіти, 4 національні наукові центри, 26 об'єктів, що мають статус національного надбання України, 6 наукових парків та 1 технопарк державного значення.

144 академіки і члени-кореспонденти представляють Харківщину в національних академіях наук України; 12,5 тис. фахівців займаються виконанням наукових та науково-технічних робіт.

Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати, що в Харківській області спостерігається позитивна тенденція до забезпечення умов для збереження мережі освіти та її розвитку відповідно до вимог суспільства, запитів особистості та потреб держави й області.

Значну невизначеність щодо функціонування системи освіти в поточному році пов'язано з обмеженнями, викликаними поширенням коронавірусної інфекції. Крім того, на забезпечення ефективного функціонування й розвитку системи регіональної освіти впливає недостатнє її фінансування.

Висновки. Розвиток регіональної освіти в нашій країні є важливим складником як загальнонаціональної освітньої сфери, так і соціально-культурного розвитку окремих областей і районів України.

Ефективне публічне управління покликане зробити освіту на регіональному рівні більш якісною та доступною. Враховуючи виклики сьогодення, українське суспільство прагне до модернізації на інноваційній основі, щоб отримати прискорення, характерне для глобального прогресу.

Освіта відіграє ключову і, найголовніше, постійно зростаючу роль у розвитку людського потенціалу і людського капіталу. Виключно за рахунок освітньої складової в індексах людського розвитку та глобальної конкурентоспроможності Україна за цими показниками утримує серединні позиції в колі багатьох країн світу. У той же час стає все більш очевидним, що екстенсивний шлях зростання вітчизняної освіти повністю вичерпав себе. На порядку денному досягнення нею нових якісних характеристик, які відповідають вимогам сьогодення. Їх досягнення вимагає чіткого стратегічного планування освітнього розвитку як на національному, так і регіональному рівнях.

Література:

1. Keeling D. Management in Government / D. Keeling (1972), London: Allen & Unwin.
2. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. – Київ : НАДУ, 2018. – 224 с.
3. Шевченко М. М. Сутність державного управління освітою / Микола Миколайович Шевченко // Управління в освіті : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, 14–16 квітня 2011 року / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти [та інші]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 347–348.
4. Поважный А.С., Остапчук В.В. Характеристики государственного управления внедрением инноваций в образование // Менеджер. — 2004. — № 2(28). — С.18.
5. Мартиненко В.М. Демократизація механізмів державного управління процесами суспільних трансформацій: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / Донецьк, 2005. — С.189.

6. Обласна програма розвитку освіти «Новий освітній простір Харківщини» на 2019 – 2023 роки. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/public-information/oblasni-programi>
7. Стратегія розвитку Харківської області на 2021–2027 роки. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.kharkivoda.gov.ua>
8. Національна доктрина розвитку освіти. - К. : Парламент, вид-во, 2004. - С. 279-294.
9. Крисюк С. В. Державне управління освітою / С. В. Крисюк. - К. : НАДУ, 2009. - Розд.3.
10. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

References:

1. Keeling, D. (1972). *Management in Government*. London: Allen & Unwin [in English].
2. Kuibida, V. S., Bilynska, M. M., Petroie, O. M. (2018). *Publichne upravlinnia [Public administration]*. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
3. Shevchenko, M. M. (2011). *Sutnist derzhavnoho upravlinnia osvitoiu [The essence of public administration of education]*. *Upravlinnia v osviti – Management in education : Proceedings of materials of the V International scientific-practical conference*. (pp. 347–348). Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki [in Ukrainian].
4. Povazhnyi, A.S., Ostapchuk, V.V. (2004). *Kharakteristiki gosudarstvennogo upravleniia vnedreniem innovatsii v obrazovanie [Characteristics of public administration in the implementation of innovations in education]*. *Menedzher – Manager*, 2(28), 18 [in Russian].
5. Martynenko, V.M. (2005). *Demokratyzatsiia mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia protsesamy suspilnykh transformatsii [Democratization of mechanisms of state management of processes of social transformations]*. *Doctor's thesis*. Donetsk [in Ukrainian].
6. Oblassna prohrama rozvytku osvity «Novyi osvittii prostir Kharkivshchyny» na 2019 – 2023 roky [Regional program of education development "New educational space of Kharkiv region" for 2019 - 2023]. www.oblrada.kharkov.ua. Retrieved from <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/public-information/oblasni-programi> [in Ukrainian].
7. Stratehiia rozvytku Kharkivskoi oblasti na 2021–2027 roky [Development strategy of Kharkiv region for 2021-2027]. (2020). www.kharkivoda.gov.ua. Retrieved from <https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/717/102538> [in Ukrainian].
8. *Natsionalna doktryna rozvytku osvity [National doctrine of education development]*. (2004). Kyiv: Parlament. vyd-vo [in Ukrainian].
9. Krysiuk, S. V. (2009). *Derzhavne upravlinnia osvitoiu [State management of education]*. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
10. Sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Site of State Statistics Service of Ukraine]. www.ukrstat.gov.ua. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].